

У нашої колеги ювілей

25 серпня 2010 р. – ювілейна дата у житті **Алли Антонівни Свободи**, досвідченого науковця, знаного фахівця бібліотечної справи в Україні. Народилася вона у 1940 р. на благодатній Кримській землі. Її дитинство, юність припали на суворі воєнні та повоєнні роки, її життєвий шлях типовий для покоління 40-х: півсирітське дитинство (батько – Антон Олександрович – загинув у бою під Балаклавою, а мама – Ніна Павлівна – від зорі до зорі невтомно працювала на колгоспних ланах, щоб виростити дітей, підтримувати рідних), школа, (яку успішно закінчила), подальше навчання (на клубному відділенні Сімферопольської культурно-освітньої школи), робота (у Степовому відділенні Нікітського ботанічного саду, пізніше – за спеціальністю у Сімферопольському РБК), вступ до вишу.

У 1963 р., за рік до закінчення денного відділення Харківського бібліотечного інституту, студентку направляють для проходження практики до Державної республіканської бібліотеки УРСР імені КПРС (нині Національна парламентська бібліотека). Тут Алла вирішила залишитися і після здачі державних іспитів. У цій установі вона плідно працювала майже два десятиліття.

1963–1968 рр. – етап професійного зростання Алли Антонівни. Він був надзвичайно насиченим, вимагав досконалого знання професії, широкої ерудиції, інтенсивної праці. Нелегке юнацьке життя стало для дівчини мірилом справжніх цінностей, сформувало такі риси її характеру, як людяність, чесність, працелюбність, почуття відповідальності, вдумливий підхід до дорученої справи. Вона багато працює над собою. Коло її професійних обов'язків постійно розширюється. А. А. Свобода готує методичні рекомендації, стає співавтором серії видань «На допомогу бібліотекареві», часто виїздить у регіони України для вивчення та узагальнення кращого досвіду роботи місцевих бібліотек, розробляє тематику республіканських семінарів, консультує колег, читає лекції в Інституті підвищення кваліфікації працівників культури.

Свідченням її професійної зрілості і надійності є той факт, що починаючи з 1967 р. вона стає одним з небагатьох фахівців галузі, кому довіряли підготовку матеріалів для розгляду на Колегії Міністерства культури, Ради міністрів України, залучали до організації бібліотек-баз, проведення масштабних заходів республіканського і союзного значення.

У цей час відбувається становлення А. А. Свободи і як науковця. Завдяки глибоким знанням специфіки роботи бібліотек усіх рівнів, умінню конструктивно мислити, теоретично обґрунтовувати емпіричний матеріал, за окремими фактами і подіями розгледіти сутнісне, закономірне вона стає досить ефективним дослідником з актуальних питань роботи галузі, її публікації дедалі частіше з'являються у фаховій періодиці, її доповіді, повідомлення з великим інтересом сприймаються учасниками різних наукових зібрань.

У 1983 р. А. А. Свобода переходить на роботу до ЦНБ АН УРСР (нині НБУВ). Тут вона спочатку обіймає посаду головного бібліотекаря, а з 1986-го – наукового співробітника, стає вченим секретарем Інформаційно-бібліотечної ради НАН України. За її участю готуються до розгляду на Раді важливі питання, пов'язані з діяльністю академічних бібліотек, зокрема, обліку, впорядкування та введення у науковий обіг фондів

концентрації ЦНБ та ЛНБ ім. В. Стефаніка, збереження меморіальних фондів, розкриття історико-культурних зібрань, реституції культурних цінностей, втрачених у роки війни, удосконалення пошукового апарату бібліотек з урахуванням сучасної класифікації розвитку наук тощо.

Згодом А. А. Свобода пов'язує свою долю зі щойно створеною (у 1996 р.) Радою директорів наукових бібліотек і науково-інформаційних центрів академії наук – членів Міжнародної асоціації академії наук (МАН). Упродовж семи років вона як учений секретар цієї Ради активно долучається до відпрацювання механізмів регулярного обміну інформаційними матеріалами, оптимізації інформаційного забезпечення наукових досліджень академії-учасниць МАН, підготовки спільних видань, розроблення та реалізації наукових програм. За її участю готуються документи щодо узгодження митного законодавства країн, академії яких утворили МАН, організації книгообміну між академічними бібліотеками членів Міжнародної асоціації та налагодження співпраці на основі двосторонніх угод.

Для координації різних сегментів бібліотечної діяльності та посилення професійних комунікацій в академічній галузі А. А. Свобода організовує випуск бюлетенів засідань Ради директорів, а у 2000 р. стає одним з ініціаторів створення науково-практичного і теоретичного збірника «Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития» (підготовлено 8 випусків). Тут вона бере на себе організацію матеріалів, їхнє фахове і літературне редагування (починаючи з третього випуску – разом з Н. Б. Захаровою). А. А. Свобода є укладачем, відповідальною за випуск та редактором цілої низки бібліографічних видань, довідників, збірників організаційно-методичних та аналітичних матеріалів, наукових праць. Загалом її науковий доробок становить понад 200 публікацій.

Життєве кредо А. А. Свободи – чесна, сумлінна праця. Досвідчений науковець, неперевершений фахівець своєї справи, щедра душею, доброзичлива, тактовна і надзвичайно скромна, вона завжди відкрита для співпраці, готова прийти на допомогу. Особливо багато уваги вона приділяє молодим співробітникам, щиро радіє їхнім успіхам. Таких, як Алла Антонівна, називають: людина високої громадянської позиції. Їй не байдуже все, що відбувається у світі, вона вболіває за розвиток культури і духовності у державі, опікується долею бібліотеки і бібліотечної професії.

За сумлінну працю Алла Антонівна Свобода нагороджена багатьма дипломами, почесними грамотами, подяками та іншими відзнаками ЦК ЛКСМУ, Міністерства культури СРСР, Міністерства культури України, Президії НАН України, НБУВ.

Ювілей поняття відносне. А. А. Свобода – людина не такої вдачі, щоб зважати на етапні дати свого життя. Вона просто чесно працює за законами професіоналізму і громадянської совісті, постійно сповнена творчих задумів, з оптимізмом дивиться у день прийдешній, планує і реалізує задумане в ім'я щасливого життя країни, своїх дітей і онуків.

З днем народження, шановна Алло Антонівно! Так тримати, дорога наша колего! Міцного Вам здоров'я, родинного тепла, багато років активного, повнокровного життя, нових творчих звершень на бібліотечній ниві.